

Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer varken

■ *Sus scrofa domesticus*

DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

////////////////////////////////////

HUISDIERWIJZER: VARKEN

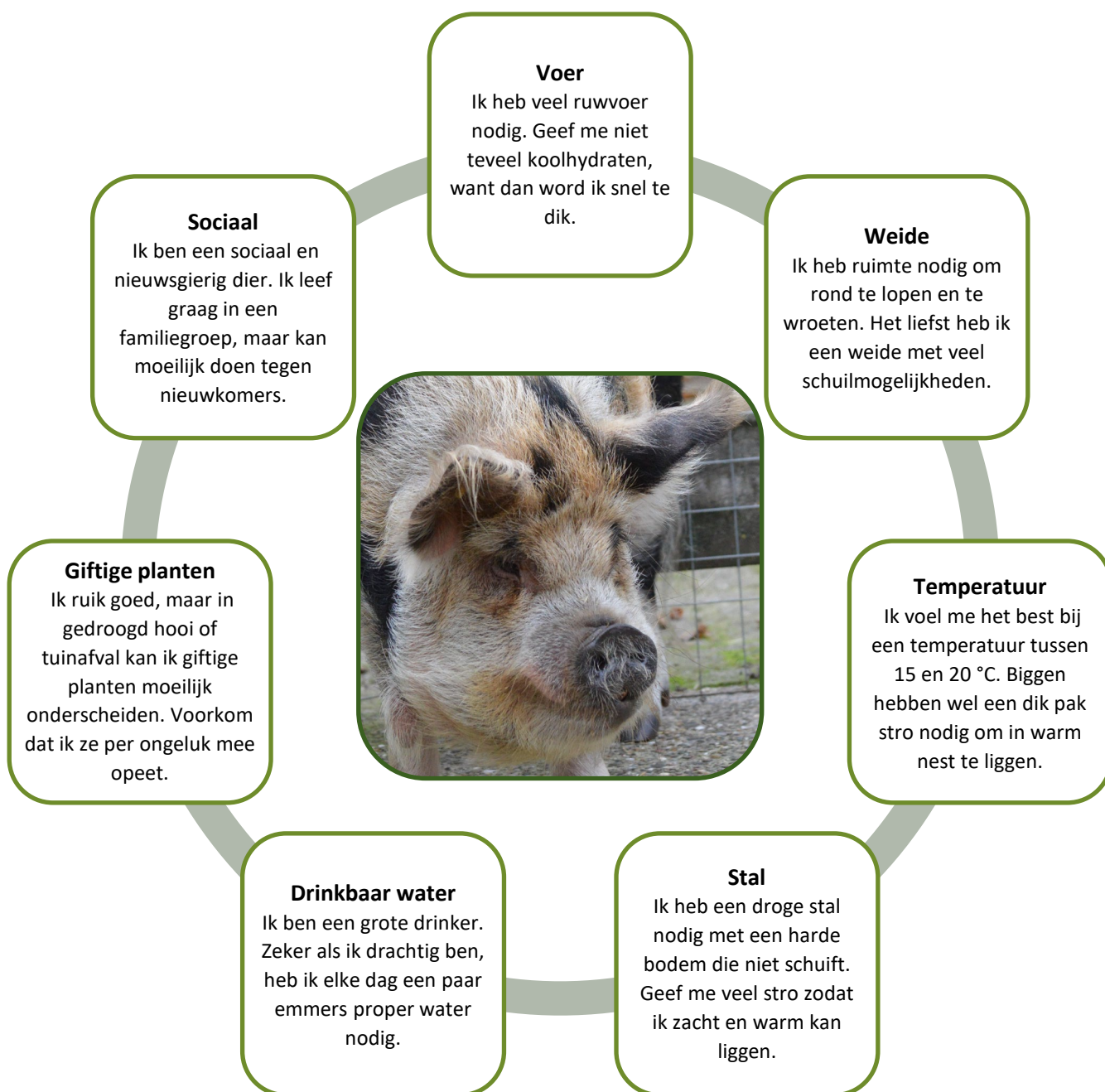
Sus scrofa domesticus

////////////////////////////////////

INHOUD

1	Overzicht	3
2	Natuurlijk gedrag en behoeften.....	4
3	Huisvesting en verzorging	5
3.1	Huisvesting	5
3.1.1	Stal en inrichting	5
3.1.2	Weide en omheining	5
3.1.3	Gezelschap	6
3.2	Voeding	6
3.3	Dagelijkse verzorging	7
4	Gedrag en omgang met het dier	7
5	Gezondheid	8
5.1	Voortplanting en bijhorend gedrag	8
5.2	Meest voorkomende gezondheidsproblemen	9
6	Aankoop of adoptie.....	10
7	Kosten	11

1 OVERZICHT

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTE

Het varken werd ongeveer 10.000 jaar geleden gedomesticeerd in Azië. Het stamt af van het wild zwijn. Het wild zwijn (*Sus scrofa*) en het tamme varken (*Sus scrofa domesticus*) behoren dus tot dezelfde diersoort. Van het tamme varken bestaan er heel veel verschillende rassen. Volwassen dieren zijn tussen 0,9 m en 2 m lang en wegen 50 tot 350 kg, behalve de "minivarkens" die een stuk kleiner blijven. Een (mini)varken kan 10 tot 20 jaar oud worden. In de regel worden de kleinere rassen ouder dan de grotere. Het mannelijke dier wordt beer genoemd, het vrouwelijke een zeug en het jong een big. Een gecastreerde beer noemt je barg.

Varkens hebben een zeer breed gezichtsveld van meer dan 300° en zien dus ook wat er achter hen gebeurt. Ze hebben een voorkeur voor een verlichte omgeving. Het is niet duidelijk hoe goed ze verschillende kleuren

kunnen onderscheiden. Varkens hebben een goed ontwikkelde smaak en hebben in het algemeen een voorkeur voor zoete, vlezig en kazige smaken. Al bij jonge biggen is de geur goed ontwikkeld. Ze gebruiken deze bijvoorbeeld al om hun moeder te herkennen, de tepel te vinden enz. Varkens herkennen elkaar ook op basis van geuren. Volwassen varkens gebruiken hun zeer gevoelig reukorgaan om voedsel te vinden. Het gehoor van varkens is sterk ontwikkeld. Ze horen hogere tonen dan mensen, paarden en runderen. Ze hebben een afkeer van plots lawaai, maar wennen er wel snel aan.

Wilde varkens zoeken overdag al wroetend en grazend naar voedsel. Vooral 's morgens en in de namiddag zijn ze actief, op de middag rusten ze. Varkens zijn alleseters die zich aanpassen aan wat beschikbaar is. Ze hebben de neiging om te kauwen op nieuwe voorwerpen.

Het ideale woongebied voor een varken is er een met veel voedsel, verstopplekken en beschutting tegen slecht weer. Wilde varkens bouwen nesten om te rusten en te slapen, meestal in een kuil onder dichte struiken. Ze ontlasten zich nooit in de buurt van dat nest. Modderbaden worden gebruikt om af te koelen en om insecten en andere huidparasieten kwijt te geraken.

Varkens leven in groepen. Vaak leven twee tot vier volwassen zeugen samen. Beren leven apart. Hoewel ze hun gebied met geur markeren, zijn ze niet echt territoriaal. Binnen de groep is er soms agressie bij de zoektocht naar voedsel, zowel bij de volwassen dieren als tussen biggen onderling voor ze een vaste tepel hebben. Wilde zwijnen hebben een paarseizoen, maar gekweekte rassen kunnen heel het jaar drachtig worden. De bronst van een zeug duurt enkele dagen, en de aanwezigheid van een beer werkt stimulerend. In het wild zondren zeugen zich enkele dagen voor de geboorte af van de groep. Dan bouwt de zeug een verdekt nest in een zelf gegraven kuil.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	Animalia (dieren)
Stam	Chordata (chordadieren)
Klasse	Mammalia (zoogdieren)
Orde	Artiodactyla (evenhoevigen)
Familie	Suidae (varkens)
Soort	<i>Sus scrofa domesticus</i> (varken)

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

We bespreken hier het varken als hobby- of gezelschapsdier. De omstandigheden en houderijsystemen voor varkens in de vleesindustrie komen dus niet aan bod. Varkens zijn zeer nieuwsgierige, sociale groepsdieren, die in de natuur grote gebieden bewonen. Hou ze dus nooit alleen en geef ze een ruim hok.

3.1.1 Stal en inrichting

Per varken heb je een buitenverblijf met een oppervlakte van minstens 10 m² en een stal met een oppervlakte van 6m² nodig. Voor een minivarken is een stal met een oppervlakte van 3 m² per dier voldoende. In commerciële omstandigheden gelden wettelijk minima. In de praktijk leidt dit echter tot veel gedrags- en gezondheidsproblemen. Deze problemen kan je als hobbyhouder gemakkelijk voorkomen door aan de natuurlijke behoeften van de varkens te voldoen.

In de stal of het hok hebben de dieren behoefte aan een droge, warme ligplaats. Stro is daarvoor ideaal, best in combinatie met een harde, betonnen ondergrond. Het geeft bovendien ook speelgelegenheid en is geschikt als nestmateriaal. Als je de varkens een strobaal geeft, zullen ze de stal zelf instrooien. Papiersnippers of zagemeel zijn ook mogelijk. Zorg er zeker voor dat de vloer niet glad is. Varkens zijn zindelijke dieren en zullen hun nest niet bevuilen als ze de kans hebben hun behoeften buiten te doen. Het strooisel moet je dus maar af en toe bijvullen en om de 3 maanden ververset.

Varkens zweten niet en zijn dus gevoelig voor hitte. Een goede ventilatie en koeling (bv. een modderbad) zijn zeker nodig bij warm weer. Zeugen, volwassen en opgroeiende varkens voelen zich het best bij een temperatuur tussen 10 en 20 °C.

Varkens in huis houden, zelfs minivarkens, is af te raden. Sowieso moeten ze naar buiten kunnen om hun natuurlijk gedrag te uiten.

3.1.2 Weide en omheining

Buiten hebben de dieren nood aan een gevarieerde omgeving waarin ze op onderzoek kunnen gaan. Voorzie zeker ook beschutting voor de dieren. Varkens hebben weinig haar, dus ze moeten de schaduw kunnen opzoeken.

Een goed en stevig hekwerk is noodzakelijk, maar ook een stroomdraad werkt goed. Dat is goedkoop en verplaatsbaar. Op die manier kan je een weide bv. in vier stukken opdelen en de varkens telkens doorschuiven. De net begraaide weide kan dan weer rechtgetrokken worden, want varkens wroeten gegarandeerd een deel van de weide om. Als het even rust krijgt, kan het gras hergroeien. Zo is er altijd vers gras beschikbaar. Een voorwaarde voor de stroomdraad is natuurlijk wel dat er genoeg stroom opstaat. Zodra de varkens doorhebben dat er geen stroom meer

op de draad staat, breken ze erdoor.

3.1.3 Gezelschap

Varkens zijn groepsdieren die je bij voorkeur in een familiegroep houdt. Hou minimaal twee dieren samen. Mannelijke dieren kunnen gecastreerd worden om het aantal jongen in een groep te beperken. Baren en zeugen met jongen kan je samenhouden als de dieren voldoende ruimte hebben. Ook kan je ervoor kiezen om meerdere baren samen te huisvesten als er geen zeugen in de buurt zijn. Als er wel zeugen in de buurt zijn, kunnen baren agressief gedrag vertonen, zoals bijten en met de slagtanden dreigen.

Let wel op als je dieren met een verschillende achtergrond samenbrengt. Vooral volwassen varkens kunnen zeer agressief zijn tegenover niet-familieleden. Stal ze eerst een periode naast elkaar, zodat de dieren aan elkaar wennen.

3.2 VOEDING

Een varken is een alleseter met één maag, net zoals de mens. Het verteringsstelsel lijkt sterk op dat van ons. Net zoals wij worden ze snel te dik als ze te veel eten krijgen. Als je de wervels voelt liggen als je op de ruggengraat drukt, dan is het varken te mager. Het varken mag iets dikker worden, maar de buik mag niet te laag komen en te veel rimpels zijn een teken van overgewicht.

Varkens moeten genoeg ruwvoer krijgen (gras, hooi, groenten), aangevuld met fruit en varkensbrokken om de eiwit- en mineralenbehoefte aan te vullen. Let op met brood omdat je hierdoor een calcium-tekort bij je dier kan creëren. Wil je graag brood blijven geven, overleg dan zeker met je dierenarts hoe je je varkens extra calcium kan bijgeven. Varkensvoer voor landbouwwarkens vermijd je best, dat is veel te rijk voor hobbyvarkens. Vermijd ook ander voeder met veel koolhydraten. Let ook op: het is in Europa wettelijk verboden keukenafval aan varkens te voeren. Gedetailleerde voederadviezen voor hobbyvarkens kan je vinden op de [website van Levende Have](#).

Varkens voeder je best 's morgens en 's avonds. Agressie is mogelijk als niet alle dieren tegelijk aan het voeder kunnen. Geef dus niet zomaar alle voeder op één hoop, zeker niet aan drachtige zeugen. Hoe groter de dieren, hoe meer ruimte ze nodig hebben tijdens het voederen. Ruwvoer geef je daarom op meerdere plaatsen tegelijk, zodat alle dieren een kans krijgen om te eten. Geef bij voorkeur ieder dier een eigen emmer. Die emmers kan je meer of minder uit elkaar zetten, afhankelijk van hoe graag de varkens elkaar zien rond etenstijd. Achteraf kan je de emmers met resten uit het hok of de wei halen en schoonmaken. Een trog is minder makkelijk schoon te maken. Als je groenteresten geeft, blijven er steeds wat restjes die niet worden opgegeten.

Varkens zijn grote drinkers. Een pas gespeende big drinkt al meer dan een liter water per dag en dat loopt op tot 8 liter voor opgroeiende dieren en baren. Een drachtige zeug drinkt 15 tot 30 liter per dag. Voor de hygiëne is het beter om de bad- en drinkplaats van elkaar te scheiden en altijd proper drinkwater te voorzien.

Let op als je je varkens in de tuin laat lopen. Er zijn heel wat bloemsoorten (en bollen van hyacinten en narcissen) die giftig zijn voor varkens, en ook aardappel- en tomatenloof zijn gevaarlijk. Hetzelfde geldt voor veel voorkomende tuinplanten zoals taxus, buxus, liguster en rododendron.

3.3 DAGELIJKSE VERZORGING

Dagelijks

- Verwijder mest en vuile plekken.
- Voeder de varkens.
- Geef proper water.
- Kijk of de dieren er gezond uitzien en zich normaal gedragen.
- Kijk bij biggen zeker goed na of er geen diarree optreedt.

Minstens één keer per week

- Doe een grondige controle van de automatische drinksystemen als je die hebt.
- Controleer of er nog voldoende strooisel is in de stal, en strooi eventueel bij.
- Controleer de afsluiting van de weide en mate van elektriciteit.
- Doe eventueel aan weidebeleid, zoals het verplaatsen van de schrikdraad.

Enkele keren per jaar

- Iedere 3 maanden moet je de stal leeghalen en nieuw stro voorzien.
- Minstens één keer per jaar moet de stal helemaal grondig gereinigd en ontsmet worden. Hoe meer dieren er bij elkaar gehouden worden, hoe vaker dit moet gebeuren. Verwijder op dat moment alle demonteerbare materialen en verwijder al het losse en aangekoekte vuil. Een hogedrukreiniger met een reinigingsmiddel is hiervoor handig. Spoel vuil en inweekmiddel af en zorg dat er geen plassen achterblijven.

4 GEDRAG EN ONGANG MET HET DIER

Varkens spenderen driekwart van hun activiteit aan wroeten en het zoeken naar voeder. Dat betekent dat ze gefrustreerd geraken wanneer ze geen materiaal hebben om in te wroeten, zelfs als ze genoeg voeder aangeboden krijgen. Ze ontwikkelen dan stereotiep gedrag en vallen hun soortgenoten lastig. Typische gedragingen zijn het staart- en oorbijten bij hokgenoten. Afhankelijk van het type varken en de beschikbaarheid van voeder liggen ze soms wel tot 20 uur per dag te rusten.

In normale omstandigheden is de rangorde in een groep duidelijk en stabiel. Als onbekende dieren toegevoegd worden, dan leidt dat vaak tot agressie om de rangorde in te stellen. Als de dieren niet aan elkaar kunnen ontsnappen, kan dat een probleem zijn. Zet de dieren niet zomaar bij elkaar. Zorg daarom bij de introductie van nieuwe dieren voor een rustige kennismaking door tijdelijk het verblijf in tweeën te splitsen. Pas als de dieren aan elkaar gewend zijn, laat je ze bij elkaar. Blijf bij dit eerste contact kijken of de dieren elkaar ook daadwerkelijk aanvaarden.

Varkens gebruiken modderbaden om hun huid te verzorgen, maar krabben en schuren ook (bijvoorbeeld om de modder af te schrapen). Zorg dus voor een stevige schuurplek (een boom, een paal met borstels, ...). Ongecastreerde beren kunnen voor veel overlast zorgen. Ze hebben een heel typische, vervelende “berengeur” en bakenen met urine hun terrein af (ook in huis). Ze zijn ook bruter en kunnen daardoor met hun hoektanden gevaarlijk zijn.

Door het wroeten van de varkens kan de weide na een tijd helemaal omgewoeld zijn. Voorzie daarom een verharding in de buurt van de stal. Op een harde ondergrond slijten de klauwen normaal goed af, maar op een zachte ondergrond en bij sommige rassen is het kappen van de klauwen nodig. Bij het hangbuikzwijn is dat bijvoorbeeld zeker nodig. Leer je varkens daarom van kleinsaf een pootje te geven. Het klauwen kappen zal dan veel gemakkelijker gaan. Het is immers heel moeilijk om varkens te fixeren.

Geuren, geluid en gevoel zijn belangrijk als je met varkens omgaat. Ze kunnen goed inschatten waar geluid vandaan komt, en ze gebruiken veel verschillende soorten geknor om te communiceren. Geregeld positief contact met varkens zorgt voor minder stress en minder problemen, wanneer een varken bijvoorbeeld door een dierenarts moet worden behandeld. Ze zijn in staat om verschillende mensen te herkennen en benaderen een gehurkt persoon makkelijker. Je kan varkens ook prima trainen, net zoals je bij een hond zou doen. Dit maakt de verzorging en dierenartsbezoek aangenamer voor mens en dier.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Als hobbyhouder sta je bij het FAVV in de Sanitel databank [geregistreerd](#) als “gezelschapsvarkensbedrijf”, wat betekent dat je niet mag fokken met de dieren. Vanaf het ogenblik dat er gekweekt wordt met dergelijke varkens is er geen sprake meer van een gezelschapsvarkensbedrijf maar van een fokbedrijf. Voor fokvarkens zijn de regels van toepassing die gelden bij het houden van meer dan 3 varkens. Als je dus toch wilt fokken, [ga dan na hoe je je registratie aanpast](#) en of er voldoende mogelijkheden zijn om de biggen van verantwoordelijke nieuwe eigenaars te voorzien.

Door een beer te castreren voorkom je ongewenst gedrag en ongewenste jongen in een groep. Je laat de castratie door een dierenarts doen, die het dier hiervoor verdooft. Doe dit het liefst als de beer jonger dan 1 week is. Na de castratie kan je gemakkelijk mannelijke en vrouwelijke dieren samen in een groep laten lopen.

De leeftijd waarop een varken vruchtbaar wordt, is -afhankelijk van het ras en de voeding- tussen 3 en 16 maanden. Ze groeien nadien nog lang door, tot een leeftijd van wel 2,5 jaar. Zeugen kunnen heel het jaar door bronstig (of “berig”) worden, met een cyclus van ongeveer 3 weken. In een groep worden zeugen vaak samen bronstig. Je kan testen of een zeug bronstig is door achter op haar rug te duwen. Als ze blijft stilstaan (de “sta-reflex”) is ze bronstig. Als je dieren buiten lopen, kan je de dracht best zo sturen dat de biggen geboren worden in een warme periode. Als vuistregel voor de duur van de dracht kan je “3 maanden, 3 weken en 3 dagen” aanhouden.

Ook zeugen van gekweekte rassen vertonen nog nestgedrag. Je zorgt dus best voor een geschikte plaats en het nodige nestmateriaal, zoals takken, hooi en veel stro. Pasgeboren biggen blijven in het nest om warm te blijven. Buiten het nest raken ze snel onderkoeld. Na de geboorte gaan ze direct op zoek naar de tepels. Er kan gemakkelijk een paar uren verschil zijn tussen de geboorte van het eerste en het laatste biggetje. Het aantal biggen (4 tot 14) is sterk afhankelijk van het ras. De navelstreng komt vanzelf los. Als het hok te klein is, bestaat het risico dat de zeug op de biggen gaat liggen of agressief wordt. Als de zeug in een groep loopt en de ruimte

heeft, dan zal ze zelf een geschikte nestplek kiezen. Richt hiervoor het liefst een tweede schuilhok in, zodat ze zich kan afzonderen van de andere dieren.

Vanaf ze 10 dagen oud zijn, krijgen biggen interesse in het eten van hun moeder. Ze bootsen hun moeder na en proeven van haar eten. Geleidelijk aan neemt de hoeveelheid zelf opgenomen vast voedsel toe. Zorg er daarom voor dat de jonge biggen de moeder gemakkelijk kunnen volgen en dat ze bij haar voeder kunnen. Voorzie deze periode een hek waar de kleine biggen niet tussen of onderdoor kunnen ontsnappen. Meestal zijn de biggen helemaal gespeend tussen 8 en 14 weken, maar er zijn verschillen tussen biggen onderling, tussen rassen, zeugen en zelfs seizoenen.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Let erop dat ook hobbyvarkens en gezelschapsvarkens kwetsbaar zijn voor de ziektes die landbouwwarkens kunnen treffen. Varkens zijn sterke dieren en worden daarom zelden ziek wanneer ze onder niet-intensieve en semi-natuurlijke omstandigheden gehouden worden. Een aantal ziekten worden wettelijk bestreden en moeten verplicht gemeld worden aan de overheid. Vraag raad aan je dierenarts, die zal ook de melding doen bij de overheid als het nodig is.

De belangrijkste gezondheidsproblemen zijn:

- **Voederfouten**
Symptomen: platte mest, vermageren of vervetten.
Verkeerd voeren is een van de grootste problemen voor varkens. Ze moeten veel ruwvoer, groenten en gras krijgen.
- **Diarree**
Symptomen: platte mest, soms bloederig.
Dit kan een gevolg zijn van virale- of bacteriële infecties maar ook van worminfecties of problemen met het voeder. Zeker jonge biggen zijn heel gevoelig voor diarree en kunnen er snel aan overlijden.
- **Ademhalingsproblemen**
Symptomen: hoesten, niezen, snotneus.
Ademhalingsproblemen worden meestal veroorzaakt door een vuile huisvesting met te veel ammoniak in de lucht en mest. Ook vergroot de kans op ziektes als je veel dieren te dicht op elkaar zet. Een verkoudheid kan onschuldig zijn, maar ook behoorlijk besmettelijk. Als er etter te zien is, het niet snel overgaat, of andere dieren ziek worden, moet je zeker de dierenarts raadplegen. Het is belangrijk dat varkens zich kunnen ingraven in een nest van stro en zich zo tochtvrij kunnen zetten. Varkens met een propere, tochtvrije huisvesting hebben zelden ademhalingsproblemen, ook niet in de winter.
- **Wonden, staart- en oorbijten**
Oppervlakkige wonden kunnen door de eigenaar behandeld worden. Ernstige wonden moeten door een dierenarts behandeld worden. Let bij een gewond varken goed op dat andere varkens er niet aan beginnen te bijten. Varkens bijten soms in elkaars oren en staart. Dit probleem is vaak een gevolg van slechte huisvesting die niet voldoet aan de behoeftes van de dieren. Ga na hoe je tegemoet kan komen aan de natuurlijke behoeftes van de dieren en voorzie voldoende verrijking.
- **Kreupelheid**
Symptomen: gekromde rug, ontlasten van één van de poten.
Rust op droog stro is nodig. Klauwverzorging is zeer belangrijk. Als de klauwen te lang of beschadigd zijn, moeten ze worden bijgesneden. Ontstoken klauwen moeten door een dierenarts behandeld worden. Preventie is hierbij belangrijk: zorg voor voldoende bewegingsruimte en een uitloop met verharding zodat de klauwen natuurlijk kunnen afslijten. Een droog hok en een goed lichaamsgewicht zijn ook belangrijk.

- **Wormen**

Symptomen: lusteloosheid, vermageren zonder verlies aan eetlust, soms met hoesten.

Bespreek ontworming en een ontwormingsschema met je dierenarts. Ook zonder symptomen kan een varken wormen hebben. Laat daarom regelmatig mestonderzoek uitvoeren. De weide uitmesten of van weide veranderen, helpt de wormencyclus te doorbreken.

- **Oormijt**

Symptomen: schudden met de kop, schuren.

Zeker als varkens buiten lopen, komt er vuil in de oren. De mijten vinden hierin een goede schuilplaats.

Oormijten kan je bestrijden met een speciale zalf in de oren, of door een anti-parasitair middel over de huid te gieten.

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Je hebt wel wat kennis én ruimte nodig om varkens goed te kunnen verzorgen. De volgende vragen helpen je om te bedenken of het houden van varkens bij je past:

- Heb je genoeg ruimte om een groep varkens te houden?
- Heb je een manier om de mest van de dieren kwijt te geraken?
- Weet je welke wettelijke verplichtingen je hebt als je varkens houdt?
- Heb je tijd om dagelijks voor de dieren te zorgen?
- Kan je 10 tot 20 jaar voor de varkens zorgen?
- Kan je ongeveer 42 euro per maand spenderen per varken?

Varkens kan je kopen bij een fokker of boer. Soms zijn er ook varkens beschikbaar in asielen. Als varkenshouder moet je voldoen aan de [Identificatie- en Registratiewetten](#) (I&R). Let op, als je een varken uit het buitenland koopt, ook al is dit net over de grens, dan moet hiervoor een gezondheidscertificaat worden opgesteld dat opgemaakt wordt door een inspecterende dierenarts. Dit brengt snel heel wat extra kosten mee. Sowieso moet je als hobbyhouder (dit geldt tot 3 varkens) voldoen aan allerlei regels. Je vindt een overzicht op de site van het [Varkensloket](#). Je moet je laten registreren bij [Dierengezondheidszorg Vlaanderen](#) (DGZ). Let op: wil je met de varkens kweken, dan moet je aan extra eisen voldoen.

Koop geen dieren waarvan je de achtergrond niet kent. Je vraagt dus best raad aan een ervaren fokker. Let op de toestand van het varken dat je wil kopen. Koop nooit een dier dat er niet gezond uit ziet. Koop geen te jonge biggen. Je vermijdt veel problemen met hun gedrag en gezondheid als ze bij de zeug kunnen blijven tot ze minimaal 8 weken oud zijn. Als je verwaarloosde of foutief geregistreerde dieren tegenkomt, dan meldt je dit het beste bij de [Inspectiedienst dierenwelzijn](#).

Een varken kan je transporteren in een vee- of paardentrailer. Hou er rekening mee dat het transport van varkens ook aan [bepaalde voorwaarden](#) gebonden is. Heb geduld en laat het dier rustig op- en afstappen om stress te vermijden. Heb je al varkens en wil je een nieuw dier toevoegen, hou dat dier dan een tijd in quarantaine. Mogelijk is dit ook een goed moment om het nieuwe dier te ontwormen. Introduceer het dier daarna geleidelijk en bij voorkeur op nieuw (neutraal) terrein om stress en agressie te voorkomen.

7 KOSTEN

De prijs van een varken is 25 tot 750 euro, afhankelijk van het ras dat je wilt kopen. Let op met gratis aangeboden dieren, de bijkomende dierenartskosten kunnen hoog oplopen.

Een weide en een stal zijn de grootste kosten. Het bouwen van een stal kan sterk variëren in prijs, van een schuilhok met stro van 500 euro, tot een complete gebouwde stal van 2.000 euro. Een weide met een oppervlakte van ongeveer 0,5 hectare huren, kost ongeveer 800 euro per jaar.

De kosten voor stro, het voer en de dierenarts zijn ongeveer 42 euro per varken per maand.

Postadres

Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn